

Aan: H. van Gent
Spoorlaan 127
2215 KR Voorhout

Betreft: **briefrapportage**
Onderwerp: Onderzoek naar spuitdrift
Kenmerk:
Projectnummer: 201319_Spoorlaan 173, Voorhout.
Contact: Ing. G. Kalkman.

Dordrecht, 13 januari 2020

Geachte heer Van Gent,,

Bijgaand het onderzoeksrapport.

Indien u vragen hebt, kunt u contact opnemen met Gerben Kalkman van ons bureau te IJmuiden.

Met vriendelijke groet,
BK Bouw- & Milieuadvies B.V.

Ing. G. Kalkman.

Bijlage(n):

1. Onderzoek naar Spuitdrift
2. Wet en regelgeving

Onderzoek naar Spuitdrift

Toetsing van spuitdrift op extra woning ten noordoosten van perceel Spoorlaan 127, Voorhout.

Inleiding

De initiatiefnemer, de heer Van Gent, heeft het voornemen een woning (figuur 1) te gaan bouwen. Om medewerking door de gemeente Teylingen aan het woningbouwplan dient de agrarische bestemming (bestemmingsplan buitengebied Teylingen (1^e herziening) van het perceel omgezet te worden naar de bestemming 'wonen'. Ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing is door de gemeente verzocht om de eventuele spuitdrift van agrarische percelen in de omgeving te toetsten.

Mogelijk dienen (aanvullende) drift reducerende maatregelen getroffen te worden, die de humane gezondheid beschermd gelet op mogelijke driftblootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen.

Met de term drift wordt de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddel bedoeld die bij het spuiten buiten het agrarisch perceel op de grond terecht kan komen en/of op hoogte door de lucht passeert. Drift is een belangrijke en directe bron van luchtverontreiniging, waardoor mensen in contact kunnen komen met gewasbeschermingsmiddelen. Vooral bij middelen met een hoge toxiciteit en/of voor kwetsbare groepen, zoals jonge kinderen of zwangere vrouwen, kan dit risico's voor de gezondheid inhouden.

Figuur 1: Boogde locatie van de woning (indicatief) met afstanden tot naastgelegen percelen.

Locatie

De gemeente heeft het volgende opgenomen voor de te bouwen woning.

Voor de grens naar de noordoostelijke perceelsgrens is een afstand van 4,50 m opgenomen. Deze grens is relevant voor dit onderzoek, de grens wordt daarmee op 6,5 meter gesteld naar de naastgelegen kwekerij van vaste planten. Fa. Zwetsloot, kadastraal op perceel nummer 4042.

Figuur 2: Situering woning (bron gemeente Teylingen) ten opzicht van kwekerij (vaste planten) op perceel 4042.

Methodiek

Dit onderzoek naar spuitzones bestaat uit twee delen:

1. Het uitvoeren van een locatie specifiek onderzoek naar de drift vanuit de omliggende vaste plantenkwekerij, waarbij wordt uitgegaan van de gebruikte middelen en toegepaste spuittechnieken voor opengrondteelt.
2. Het bepalen van de minimaal aan te houden afstand tussen de perceelgrens van de kwekerij en de woonbestemming met tuin.
3. Voor de gronden ten noordwesten van het plangebied (achter het plangebied, mogen juridisch gezien op dit moment wel zo worden gebruikt).

Voor het plangebied zijn de bestemmingen; wonen, groen en tuin opgenomen. Het bestemmingsvlak Wonen is aangemerkt als zijnde gevoelige bestemming omdat daar gedurende langere tijd mensen kunnen verblijven.

Praktijksituatie

Op 13 januari 2020 is het plangebied bezocht en zijn locatie specifieke kenmerken van de omgeving respectievelijk geïnventariseerd en gecontroleerd. Ook heeft een gesprek plaatsgevonden met de heer Zwetsloot.

De feitelijke situatie van de vaste planten kwekerij laat zich als volgt beschrijven:

- De kwekerij is ingeplant met (jonge) vaste planten (diverse waaronder Pioenrozen).
- De geprojecteerde woning bevindt zich op minimaal 7 meter vanaf de kwekerij.

Er heeft overleg plaatsgevonden met de teler c.q. eigenaar van de kwekerij aan de Spoorlaan 131, Voorhout.

Daaruit bleek, vooral gezien de grootte van het bedrijf (klein), dat er incidenteel slechts van een rugspruit gebruik wordt gemaakt, voor onkruidbestrijding op de paden. De komende 10-15 jaar zal deze praktijk uitgevoerd worden. Men heeft geen verhuisplannen, uitbreiding of intensiveringsplannen.

Met de informatie kan gesteld worden dat er geen sprake is van activiteiten zoals bedoeld in de regelgeving (spuitmachines (zelfrijdend of getrokken door tractor), daarmee kan gesteld te worden dat er geen nader onderzoek voor eventueel effect uitgevoerd dient te worden.

Gronden ten noordwesten

Door 'Wenneker' is onderzoek uitgevoerd naar de drift naar de omgeving en in het bijzonder oppervlaktewater voor twintig hagen van diverse soorten. Geconcludeerd is dat een windhaag een effectieve methode is om drift van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen. Dit naast de andere functies van windhagen te weten het voorkomen van windschade en verbeteren van het microklimaat.

Een windhaag heeft ten aanzien van drift een gecombineerd effect, enerzijds de filterende werking, waardoor de emissie aan gewasbeschermingsmiddel in de lucht afneemt en anderzijds de ruimte die een windhaag inneemt, waardoor sprake is van een "teeltvrije" zone.

Een windhaag met een volledig ontwikkeld bladerdek (volblad of winter groen) geeft hoge emissiereducties, die afhankelijk van de haagsoort variëren van gemiddeld 80 tot 90%. Voor Elzenhagen is in de periode na 1 mei een bladoppervlak vastgesteld dat uiteenliep van 3,4 tot 7,4 m² per m² windhaag. Bij een bladloze of kale windhaag is de emissiereductie lager (gemiddeld 10% tot 21%).

Analyse:

Door een wintergroene haag te plaatsen, conform onderstaande situatietekening wordt voldoende zorg gedragen, ook naar de toekomst toe, dat drift een gezondheidsrisico vormt.

Regelgeving en beleid

In bijlage 1 is achtergrondinformatie opgenomen met betrekking tot wet- en regelgeving inzake gewasbeschermingsmiddelen. Zo gelden vanuit het Activiteitenbesluit algemene verplichtingen ten aanzien van bespuitingen met gewasbeschermingsmiddelen. Bijvoorbeeld voor de opengrondteelt dat er per 1 januari 2018 gewerkt moet worden met ten minste 75% driftreducerende technieken. Met de geldende wet- en regelgeving, die overigens gericht is op het tegengaan van drift naar het oppervlaktewater, kan in dit onderzoek rekening worden gehouden.

Op basis van jurisprudentie wordt in de praktijk een veiligheidsafstand voor bebouwing aangehouden van 50 meter, gemeten vanaf de gewasgrens. Deze 50 meter is in diverse uitspraken van de Raad van State (bijvoorbeeld de uitspraak van 23 september 2009 in zaak nr. 200900570/1/R2) als "in het algemeen niet onredelijk" bevonden en geldt als een vaste richtafstand waar gemotiveerd van kan worden afgeweken.

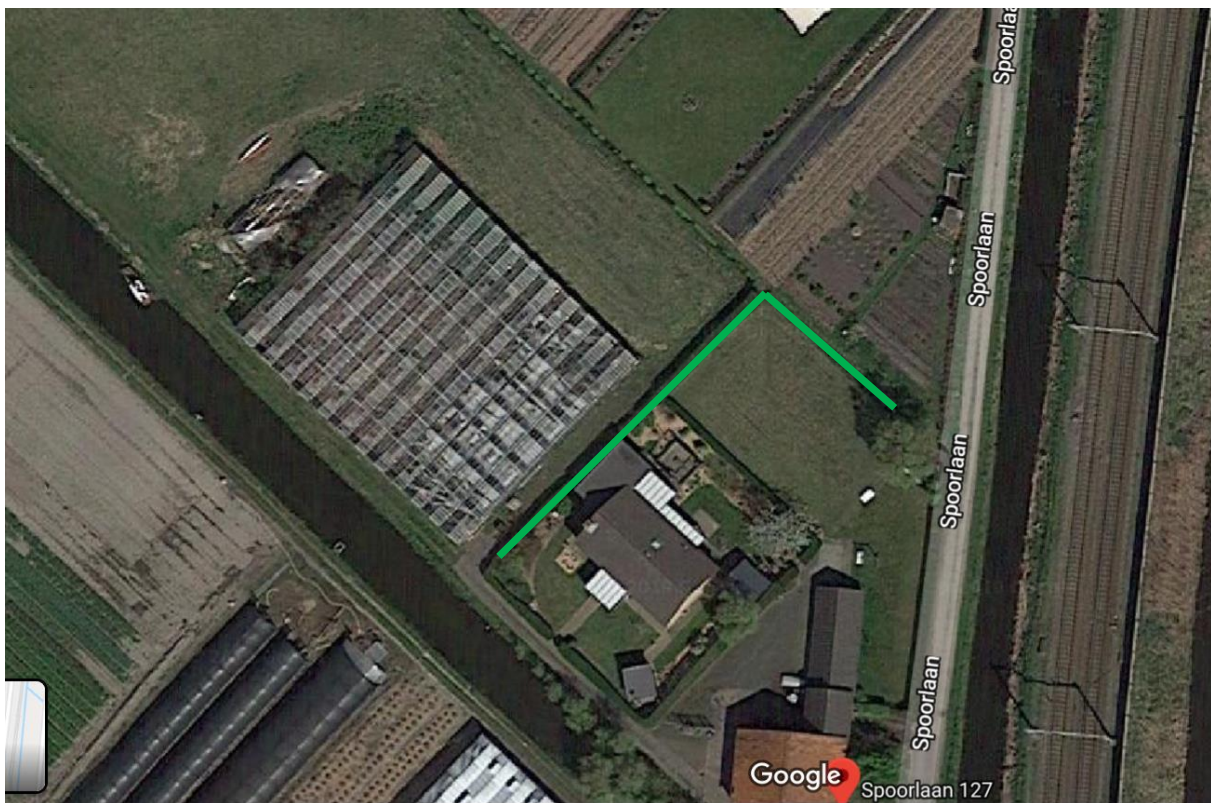
Binnen veel gemeenten bestaat de wens om nieuwe gevoelige functies (zoals woningen en bijbehorende tuinen) op minder dan 50 meter vanaf de agrarische perceelsgrens te realiseren. Een kleinere afstand is mogelijk mits dat goed onderbouwd wordt. Zo accepteerde de Raad van State in zaak nr. 201506413/1/R2 (uitspraak van 4 mei 2016) een spuitzone van 10 meter tussen een fruitboomgaard en twee burgerwoningen.

Sommige gemeenten, zoals Houten, hebben voor spuitzones eigen beleid geformuleerd en/of een convenant met belanghebbende ondernemers opgesteld. Voor de gemeente Teylingen is dit niet het geval.

Conclusie

De conclusie van dit onderzoek is dat er, gezien de bedrijfsactiviteiten, geen sprake is van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zoals bedoeld in relevante wet- en regelgeving. Incidenteel gebruik van de rugspuit tegen onkruid op paden levert geen risico op voor de toekomstige bewoners. Er is sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Juridisch gezien is het mogelijk dat het perceel ten noordwesten van het huis als bollengrond in gebruik genomen wordt. Om de bewoners en de teler te beschermen tegen wederzijdse negatieve effecten wordt een wintergroene heg geplaatst op onderstaande locatie (lichtgroene lijnen).

Figuur 3: Wintergroene heg hoogte ca 1,5 meter.

Tevens wordt de bedrijfsvoering en toekomstige ontwikkelmogelijkheden van de vaste planten kweker van de heer Zwetsloot niet belemmerd als gevolg van de beoogde gevoelige bestemmingen.

Bijlage

1 Wet- en regelgeving

REGELGEVING

Europese regelgeving

Het Nederlandse gewasbeschermingbeleid wordt in hoge mate door EU-regelgeving beïnvloed en bepaald. In het zesde milieuactieprogramma (MAP) van de Europese Gemeenschap is speciale aandacht besteed aan gewasbeschermingsmiddelen. Daarvoor zijn twee EU verordeningen en twee EU-richtlijnen met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen opgesteld. Ze vormen samen de vier kernelementen van het gewasbeschermingbeleid.

Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de richtlijnen 79/117/EEG en 91/414/EEG (PbEU 2009, L 309), in het kort: de Verordening Gewasbeschermingsmiddelen.

Richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden (PbEU 2009, L 309), in het kort: de Richtlijn duurzaam gebruik.

Richtlijn 2009/127/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 21 oktober 2009 tot wijziging van de Richtlijn 2006/42/EG met betrekking tot machines voor de toepassing van pesticiden (PbEU 2009, L 310), in het kort: de Machinerichtlijn.

Verordening (EG) nr. 1185/2009 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 25 november 2009 betreffende statistieken over pesticiden (PbEU 2009, L324), in het kort: de Statistiekverordening.

Ook andere Europese regelgeving is bepalend voor het gewasbeschermingbeleid, zoals de Residuverordening¹ en de Kaderrichtlijn Water (KRW)².

Nationale regelgeving

De volgende nationale regelgeving is van belang voor het gewasbeschermingsmiddelenbeleid.

Deze vloeit grotendeels rechtstreeks voort uit de EU-regelgeving.

- Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb). De Wgb bevat regels voor de toelating, het op de markt brengen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. In de Wgb en het daarop gebaseerde Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Bgb) en de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Rgb) zijn bepalingen opgenomen ter uitvoering van Europese regelgeving. Onder andere worden eisen gesteld aan de vakbekwaamheid van de toepasser, het maken van een gewasbeschermingsmonitor en de (periodieke) keuring van spuitapparatuur. Bovendien voorziet de Wgb in een College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Eén van de belangrijkste taken van dit college is de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingstoffen op de Nederlandse markt. Aan de toelating worden voorschriften verbonden wat betreft het gebruik van de middelen.
- Wet milieubeheer en dan met name het Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer ('Activiteitenbesluit'). In het Activiteitenbesluit zijn onder meer voorschriften voor het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen opgenomen. Die voorschriften hebben bijvoorbeeld betrekking op de bescherming van het oppervlaktewater of de opslag van gewasbeschermingsmiddelen.
- Warenwetregeling residuen van bestrijdingsmiddelen. Deze regeling is van toepassing op residuen van bestrijdingsmiddelen die niet vallen onder de werkingssfeer van de Residuverordening.

Beschermen omwonenden en passanten

Mensen die in de buurt van een agrarisch bedrijf of perceel wonen (omwonenden) en mensen die zich incidenteel in de omgeving daarvan bevinden (passanten) kunnen langdurig of kortdurend aan gewasbeschermingsmiddelen worden blootgesteld. Tot voor kort werden in de toelatingsbeoordelingen door het Ctgb eventuele risico's voor omwonenden en passanten niet meegenomen. Verondersteld werd dat de risico's afgedekt worden via de beoordeling van de risico's voor de toepasser, die logischerwijs aan hogere concentraties blootgesteld wordt doordat deze zich dichterbij de bron bevindt. Over deze aanname is nationaal en internationaal discussie ontstaan en risicobeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen is nog steeds een proces van voortschrijdend wetenschappelijk inzicht.

Het Ctgb heeft in het licht van het advies van de Gezondheidsraad van 2014³ aanvullend onderzoek uitgevoerd. In de brief van het Ctgb van 21 oktober 2015 daarover aan Staatssecretaris Mansveld wordt geconcludeerd dat alle 116 gewasbeschermingsmiddelen die zijn doorgerekend, waaronder de meest belastende gewasbeschermingsmiddelen die gebruikt worden, geen gevaar opleveren voor de gezondheid van omwonenden of omstanders.

Tevens heeft het Ctgb via haar website gemeld dat sinds 2016 bij nieuwe toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen in de beoordeling de blootstelling van omwonenden en passanten wordt meegenomen. Andere landen zoals het Verenigd Koninkrijk, met vergelijkbare meteorologische omstandigheden, beoordelen de gezondheidseffecten voor omwonenden al langer. Veel van de daar toegelaten middelen worden ook in Nederland gebruikt.

Vermindering van emissies van gewasbeschermingsmiddelen in de glastuinbouw en open teelten

Per 1-1-2018 is het Activiteitenbesluit gewijzigd⁴, waarbij de nieuwe artikelen 3.78a en 3.80a van belang zijn voor dit onderzoek:

Artikel 3.78a

1. Bij het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen bij de teelt van gewassen en op braakliggend land in de open lucht wordt een techniek gebruikt die een driftreductie bereikt van ten minste 75%, ten opzichte van een bij ministeriële regeling aangewezen referentietechniek.
2. De driftreductie van de techniek, bedoeld in het eerste lid, wordt aangetoond volgens een bij ministeriële regeling aangewezen testmethode.

Artikel 3.80a

1. Tot 1 januari 2021 geldt artikel 3.78a, niet voor de teelt van in opwaartse en zijwaartse richting te bespuiten boomkwekerijgewassen.
2. Tot 1 januari 2021 geldt artikel 3.80, derde lid, niet voor de teelt van appels, peren en overige put- en steenvruchten waarbij een teeltvrije zone van 3 meter wordt gehanteerd, en:
 - a) langs het oppervlakte water een vanggewas is geplaatst dat voldoet aan ministeriële eisen;
 - b) of, gebruik wordt gemaakt van een tunnelspuit.

Teeltvrije zones

Oppervlaktewater

In de open teelt ligt de focus beleidsmatig en via regelgeving op de afname van het verwaaien van gewasbeschermingsmiddelen naar oppervlaktewater (drift). Drift veroorzaakt een groot deel van de normoverschrijdende piekconcentraties in het oppervlaktewater. Hier is wetgeving voor opgesteld die in het Activiteitenbesluit (paragraaf 3.5.2) en de Activiteitenregeling (paragraaf 3.5.2) zijn opgenomen. Emissiereductie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater wordt via teeltvrije zones en via driftreducerende maatregelen bereikt. De Technische Commissie Techniekbeoordeling (TCT) geeft over driftreducerende maatregelen advies aan waterbeheerders.

Teeltvrije zones zijn multifunctionele stroken land waar geen agrarische productie plaatsvindt en daarom ook geen gewasbeschermingsmiddelen (en mestgift) worden toegepast. Op deze wijze wordt tevens een ruimtelijke scheiding gerealiseerd. Teeltvrije zones dragen bij aan meerdere doelen zoals biodiversiteit en waterkwaliteit. Een teeltvrije zone die aan het oppervlaktewater grenst, is een robuuste maatregel die rechtstreeks bijdraagt aan de verbetering van de waterkwaliteit en indirect dus ook aan een goed woon- en leefklimaat.

Het veelvuldig aantreffen van een bepaald gewasbeschermingsmiddel in (blootstellingen) normoverschrijdende concentraties kan extra beperkingen tot gevolg hebben: bijvoorbeeld een bredere teeltvrije zone of hogere eisen aan driftreductie (technieken met 90% driftreductie). Het is zelfs mogelijk dat het gewasbeschermingsmiddel uit de markt gehaald wordt.

In de fruitteelt (zij- en opwaartse bespuiting) is, langs een watervoerende sloot, een teeltvrije zone van ten minste 4,5 verplicht (Activiteitenbesluit, art. 3.80 lid 3.a) als er in de periode van 1 april tot 1 oktober water in de sloot staat, zonder dat er stuwen aanwezig zijn (Activiteitenbesluit, art. 3.79 lid 4). De teeltvrije zone mag versmald worden tot 3 meter indien (art. 3.80 lid 3.b):

1. een techniek wordt gebruikt waarmee een driftreductie wordt bereikt van ten minste 90%, ten opzichte van een bij ministeriële regeling aangewezen referentietechniek, of
2. een biologische productiemethode wordt toegepast.

Een teeltvrije zone of een driftreducerende maatregel is niet bedoeld ter bescherming van de mens, maar draagt wel bij aan de verbetering van het woon- en leefklimaat.

